

Особливості формування системи антикризового менеджменту в управлінні підприємством

*Зоїдзе Д., к.е.н., доцент кафедри менеджменту і адміністрування
Національного фармацевтичного університету*

*Шайнога О. А., студентка 2 курсу спеціальності «Менеджмент
організацій і адміністрування» Національного фармацевтичного університету
270214@ukr.net*

Структура ринку зазнає постійних змін, а економічна ситуація залишається непростю. Працюючи в таких умовах кожне підприємство стикається із загрозою кризи, яку можна й потрібно усувати, якщо врахувати всі її особливості та вчасно розпізнати наближення.

В сучасній літературі поняттям «криза на підприємстві» характеризують різні проблемні фактори в діяльності підприємства від простих перешкод у функціонуванні підприємства через організаційні негаразди до повного знищення. Узагальнюючи усі існуючі підходи [1; 2], ми дійшли висновку, що криза – це фаза будь-якої стадії життєвого циклу на підприємстві, протягом якої порушуються параметри його життєздатності і виникає загроза банкрутства та ліквідації.

Отже, криза виникає на всіх стадіях життєвого циклу підприємства. Причому кожна наступна фаза стає можливою тільки за умови подолання кризових явищ. У протилежному випадку традиційна послідовність фаз розвитку може бути порушена достроковим спадом, закриттям підприємства або його переходом до нового власника.

Щоб вирішити управлінські завдання в кризовий період або в умовах нестійкої економіки, підприємства використовують антикризове управління. Антикризове управління – це спеціальна постійно діюча складова загального менеджменту на підприємстві, яка спрямована на передбачення небезпеки кризи, аналіз її симптомів і усунення наслідків появи кризових ситуацій з найменшими втратами.

В залежності від стадії самої кризи виділяють такі види антикризового управління: реактивне (екстрене), превентивне (попереджувальне) та арбітражне [3].

Основні завдання, які ставить перед собою реактивне (екстрене) антикризове управління – це виявити перші ознаки виникнення кризи на підприємстві та вжити адекватних заходів щодо їх ліквідації.

До завдань превентивного (попереджувального) антикризового управління відносяться: оцінка ймовірності і наслідків потенційних криз, розробка антикризової стратегії, реалізація планів заходів щодо попередження складних фінансових ситуацій.

Діяльність арбітражного типу поділяється на:

- антикризове управління в період неспроможност;
- антиткризове управління в період банкрутства (носить також назву конкурсного виробництва) використовується при стійкій втраті компанією платоспроможності. Застосовується тільки в тому випадку, якщо суд визнає

підприємство з боргами банкрутом.

Антикризове управління підприємством має здійснюватись поетапно та передбачає певну послідовність дій: діагностика кризового стану і загрози банкрутства підприємства; визначення мети і завдань антикризового управління; визначення суб'єкта антикризової діяльності; оцінка часових обмежень процесу антикризового управління; оцінка ресурсного потенціалу антикризового управління; розробка антикризової програми підприємства; впровадження антикризової програми і контроль за її виконанням.

Між тим, проведений аналіз інформаційних джерел дозволив дійти висновку, що в сучасній економічній літературі відсутня єдність поглядів на процес антикризового управління підприємством, тобто послідовність дій, які повинні бути здійснені з метою виведення його зі стану сучасної кризи. У окремих дослідників послідовність процесу антикризового впливу взагалі не формалізується, і тільки із логічного викладення матеріалу можна зробити необхідні висновки стосовно причинно-наслідкових зв'язків, які існують між окремими напрямками (блоками, етапами) роботи, підсистемами антикризового управління [4; 5], а інші пропонують чітке структурування послідовності управлінських зусиль [6].

Загалом система антикризового менеджменту на підприємстві – це цілі, принципи, функції, критерії, організаційно-правові, фінансово-економічні та методичні засоби, тобто елементи, пов'язані між собою. Система формується з початкового пункту – визначення та структуризації цілей. Головна мета створення і дії системи антикризового управління – структурна перебудова підприємства відповідно до ринкових потреб. На сьогодні системне антикризове регулювання стало складовим та постійно діючим елементом системи менеджменту підприємства в цілому.

Таким чином, антикризове управління стає невід'ємним елементом менеджменту будь-якого підприємства, що діє в умовах ринку. Між тим залишаються недостатньо дослідженими деякі питання, серед яких особливо гостро відчувається потреба у визначенні специфіки настання та протікання сучасних криз. Вирішення саме цього питання дозволить розробити ефективну послідовність антикризових заходів в організації системи менеджменту на сучасних підприємствах.

Використана література:

1. Жадько, А. О. Поняття «кризи» на підприємстві та необхідність ідентифікації її причин як визначальний фактор успішності підприємницької діяльності [Електронний ресурс] / А. О. Жадько. – Режим доступу : <http://intkonf.org/zhadko-ao-ponyattya-krizi-na-pidpriemstvi-ta-neobhidnist-identifikatsiyi-yiyi-prichin-yak-viznachalnyi-faktor-uspishnosti-pidpriemnitskoyi-diyalnosti/> (дата звернення 13.10.2017)

2. Цапко, К. О. Дослідження наукових підходів до визначення та оцінки кризового стану підприємства [Електронний ресурс] / К. О. Цапко. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/958/> (дата звернення 12.10.2017)

3. Антикризисное управление: организация и составление антикризисной программы [Электронный ресурс] // Генеральный директор : эл. журнал. – Режим доступа : Источник: <https://www.gd.ru/articles/3869-antikrizisnoe-upravlenie> (дата звернення 12.10.2017)

4. Сидоров, Л. Н. Антикризисное управление. Понятие и классификация антикризисных мероприятий [Электронный ресурс] / Л. Н. Сидоров. – Режим доступа: <http://uchebnik-online.com/125/305.html> (дата звернення 12.10.2017)

5. Скібіцький, О. М. Антикризисный менеджмент : навч. посіб. / О. М. Скібіцький. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 568 с.

6. Лігоненко Л. О. Антикризисное управление предприятием : підручник / Л. О. Лігоненко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 824 с.

Оцінювально-аналітичне забезпечення управління фінансово-економічною безпекою підприємства

*Іващенко Г. А., к.е.н., доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу Харківського національного економічного університету
a502330109@gmail.com*

Рівень управління вітчизняними підприємствами, та, зокрема, управління фінансово-економічною безпекою безпосередньо на підприємствах фармацевтичної промисловості не відповідає сучасним вимогам, ринковим умовам по оперативності та обґрунтованості рішень, які приймаються. Крім того, основний апарат управління фінансово-економічною безпекою фармацевтичних підприємств не має в достатньому обсязі в своєму розпорядженні необхідного для кваліфікованого управління в ринкових умовах інструментарію (методів, моделей, програмного забезпечення, необхідної документації по технології управління для вирішення найбільш важливих завдань). Тому на даному етапі розвитку фармацевтичних підприємств необхідним є дослідження існуючих методів та моделей оцінки рівня їх фінансово-економічної безпеки з метою подальшої розробки методики оцінки такого рівня.

У цей час відсутня загальноприйнята методика оцінки рівня фінансово-економічної безпеки підприємства. Економічна та фінансово-економічна безпека підприємства визначалася багатьма дослідниками на підставі різних підходів. Попередньо був проведений аналіз методик оцінки рівня фінансово-економічної безпеки, запропонованих вченими-економістами, які займаються даною проблемою.

Основні підходи до оцінки рівня фінансово-економічної безпеки підприємства надано в табл. 1 [1-3].